

Handläggare
Therese Salomon
Telefon: 0850808079

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2020-10-22

Skrivelse om trygghet och trivsel i Hornsberg

Svar på skrivelse från Rasmus Jonlund, ordförande (L), Christer H Sjöblom (M), Staffan Gustavsson (MP), Marcus Wangel (C) och Maurice Forslund (KD)

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens redovisning av genomförda och planerade åtgärder.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen för kännedom.
3. Stadsdelsnämnden hemställer till kommunfullmäktige om att ändra bilaga 7 i de allmänna föreskrifterna för Stockholms kommun så att strandsträckan Elersvägen – Lindhagensgatan undantas från badförbudet.

Sammanfattning

I ärendet redovisar förvaltningen pågående- och initiativ till ytterligare samverkansarbete kring tryggheten i Hornsberg. Förvaltningen redogör också för säkerheten längs Hornsbergsstrand, att boende och besökare störs på grund av vattenskottrarna samt förslag till att pröva frågan om hävt badförbud. Om badförbudet hävs kan förvaltningen ansöka hos Länsstyrelsen om en inbojning.

Förvaltningen redovisar hur ansökningsförfarandet och besluten kring ordningsvakter fungerar i dagsläget samt svårigheterna kring ett lokalt förbud för vattenskottrar i Ulvsundasjön, Karlbergskanalen och Klara sjö.

Bakgrund

Rasmus Jonlund, ordförande (L), Christer H Sjöblom (M), Staffan Gustavsson (MP), Marcus Wangel (C) och Maurice Forslund (KD), har den 16 juni 2020 lagt en skrivelse till stadsdelsnämnden om trygghet och trivsel i Hornsberg.

I skrivelsen redogörs kort för hur Hornsbergs strand utvecklats till en levande stadsdel men att här framkommer också många olika intressen och slitningar. Samma frågor återkommer genom åren. Det kretsar kring trafiksäkerhet och fortkörning, parkeringsförseelser, och vattenskotrar som framförs i hög fart, som dessutom kan ge upphov till bråk och konflikter.

I skrivelsen ombeds förvaltningen återkomma kring:

- redovisning av och initiativ till ytterligare samverkansarbete mellan stadens förvaltningar och andra myndigheter kring tryggheten i Hornsberg;
- ansökan om hävt badförbud och utökad bojspärr som syftar till att få frågan utredd och besvarad av remiss- och beslutsinstanser.

Samt, med syfte att stadsdelsnämnden som nämnd ska kunna ta initiativ och tillskriva berörda instanser för att göra vår inställning klar, och försöka få till stånd en förändring:

- underlag till initiativ kring att förenkla kommunens användning av ordningsvakter;
- underlag till initiativ kring lokalt förbud för vattenskotrar i Ulvsundasjön, Karlbergskanalen och Klara sjö, samt
- underlag till krav på förarbevis för framförande av vattenskotrar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab, parkmiljöavdelningen och socialtjänstavdelningen och är behandlat i rådet för funktionshinderfrågor 2020-10-15, i förvaltningsgruppen 2020-10-15 samt i pensionärsrådet 2020-10-19.

Ärendet

Stockholm ska upplevas som en trygg och säker stad. Stadens Trygghetsprogram (reviderat program kommer hösten 2020) och Säkerhetsprogram ska vara vägledande i arbetet. Stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är tvärsektorielt och samverkan mellan nämnder och bolagsstyrelser ska ske

regelbundet på såväl strategisk som operativ nivå. Trygghet, säkerhet och trivsel är högt prioriterade områden. Nedan redovisar förvaltningen underlag för respektive sakområde.

Redovisning av och initiativ till ytterligare samverkansarbete mellan stadens förvaltningar och andra myndigheter kring tryggheten i Hornsberg

För Kungsholmens stadsdelsförvaltning sker samverkan både på strategisk och på operativ nivå. Information och behov lyfts löpande från operativt forum till strategiska och styrande forum. Målet för samverkan är att bibehålla och förbättra tryggheten på Kungsholmen. I den operativa gruppen deltar representanter från trafikkontoret, Polisen, SISAB och nyckelfunktioner från stadsdelsförvaltningen som lokalintendent, parkingenjör och preventionssamordnare. Syftet med den operativa gruppen är att dela och uppdatera aktuella lägesbilder, förebygga problem, samt att snabbt kunna sätta in resurser där det behövs.

Hornsbergs strand är och har varit ett av stadsdelsnämndens fokusområden för trygghetsarbetet. Utöver operativ samverkansgrupp har återkommande dialog, tillsammans med trafikkontoret, exploateringskontoret och Polisen, inklusive Sjöpolisen, skett för att öka säkerheten, trivseln och tryggheten. Trygghetsvandringar och informationsmöten för boende och andra aktörer i området har arrangerats i området vid flera tillfällen.

Fältassistenter med fokus på att uppmärksamma och stävja social oro har under våren och sommaren haft området i extra fokus. Under sommaren har extra resurser funnits varje vardag hela sommaren.

Ren och trygg stad

Utöver samverkansfrågor skapar även en ren och snygg stad trygghet. Flera åtgärder har under de senaste åren genomförts vid Hornsbergs strand för att förebygga nedskräpning.

- Alla skräpkorgar i parken är utbytta till större och mer kapacitetsstarka sådana.
- Parken har kompletterats med fler skräpkorgar för engångsgrillar och separata askkoppar.
- Parken städas under högsäsong minst två gånger dagligen, och fler efter behov. Första tömning av skräpkorgar och städning av parken påbörjas under högsäsong kl. 05.30, och på kvällen vid 19-tiden. Stora skräpmängder i parken har förekommit framförallt nattetid, efter den sista städningen

för kvällen och innan den första på morgonen. Även dagtid när det är många parkbesökare är det en utmaning för entreprenören att komma åt att städa mellan alla picknickfältar.

- Trafikkontoret har installerat fler offentliga toaletter vid kajen på Hornsbergs strand (sedan tidigare fanns en offentlig toalett vid Piren).

Säkra badplatser

Under åren har även åtgärder genomfört för säkra badplatser. Se rubrik ”Ansökan om hävt badförbud och utökad bojspärre som syftar till att få frågan utredd och besvarad av remiss- och beslutsinstanser”.

Trafiksituationen och sommargågata

Som beskrivs i skrivelsen är Hornsbergs strand ett populärt och välbesökt område för såväl boende, arbetande och besökare som tar del av restaurangutbud, eller njuter av vattnet, solen och strandpromenaden. Sedan ett par år tillbaka är det sommargågata på gatan längs Hornsbergs strand, vilket innebär bland annat att biltrafiken stängs av och att växter, möbler och konst ställs ut för att skapa tillfälliga trevliga oaser för vistelse. År 2020 var sommargågatan igång 11 maj till 14 september. Åtgärderna och tidspannet för sommargågatan har utökats genom åren då det upplevts ge effekt i trygghetsskapandet.

Trafikkontoret ansvarar för sommargågatan. Under denna säsong har ytterligare farthinder placerats ut och växter i trälådor och urnor justerats för att minska fordonens framkomlighet och öka trygghet och trafiksäkerhet. Utöver sommargågatan genomför trafikkontoret flera insatser för att öka trafiksäkerheten i området. Bland annat övervägs att ersätta de tillfälliga farthindren på Lindhagensgatan med permanenta.

Sammantaget så har flera åtgärder genomförts för att öka trivsel och stärka tryggheten vid Hornsbergs strand. För att skapa delaktighet, samverkan, lära av varandra och förbättra situationen har stadsdelsförvaltningen initierat en digital platssamverkan. I platssamverkan för Hornsberg har bland annat, representanter från stadsdelsnämnden, Region Stockholm, trafikkontoret, Polis, fastighetsägare och övrigt näringsliv samt engagerade invånare deltagit. Arbetssättet kring platssamverkan kommer att utvärderas och ger underlag till fortsatt dialog och samverkan. Det är värdefullt att fortsatt samla in intressen och förväntningar inför kommande säsonger samt följa upp erfarenheter efter säsongen för att bibehålla

en trygg och attraktiv utemiljö. Utvärdering av arbetssättet ger stöd till hur fortsatt samverkan ska bedrivas.

Ansökan om hävt badförbud och utökad bojspärr som syftar till att få frågan utredd och besvarad av remiss- och beslutsinstanser

År 2011 fick förvaltningen nämndens uppdrag att utreda möjligheten att öppna upp för allmän badplats vid Kristinebergs och/eller Hornsbergs strand. Detta resulterade i, efter utredningar, remiss och beslut, en ny officiell badplats vid Kristinebergs strand nedanför Kristinebergs strandpark och att badförbudet längs Hornsbergs strandpark upphävdes. Beslutet möjliggjorde att dessa strandsträckor får inhägnas med så kallade boj-linor i vattenområdet mellan maj och september. Maskindrivna farkoster får inte vistas innanför boj-linorna. Denna åtgärd har enligt förvaltningen ökat säkerheten för de badande och i viss mån minskat konflikterna med vattenskotrar.

Karta över området. Lila linjer i vattnet visar var boj-linor placeras.

Anledningen till att dessa platser valdes ut för upphävande av badförbud var bland annat att de var utformade så att de genom badbryggor och stegar inbjöd till bad och att bad redan pågick där. Dessa platser hade också ett samband till Kristinebergs strandpark respektive Hornsbergs strandpark, som är platser för aktivitet och rekreation. Platserna ligger inte i direkt anslutning till kajen och stör inte eventuell båttrafik som är tillåten att lägga till där.

Förvaltningen är oroad och bekymrad över säkerheten längs stranden och att boende och besökare störs på grund av vattenskotrarna. Ett upphävande av badförbud och en inbojning av sträckan skulle kunna öka säkerheten på en plats där människor idag badar i stor utsträckning och troligtvis kommer fortsätta göra det trots badförbud.

Ett upphävande av badförbudet och en inbojning av sträckan skulle eventuellt minska polisens behov av övervakning av vattenskotrar. Det skulle dock inte medföra att problemet försvinner. Det skulle förmodligen flyttas lite längre ut från stranden/kajen.

Med anledning av ovanstående vill förvaltningen pröva frågan om att häva badförbudet på den aktuella platsen. Detta sker genom att stadsdelsnämnden hemställer till kommunfullmäktige om att ändra bilaga 7 i den allmänna föreskriften för Stockholms kommun så att strandsträckan Elersvägen – Lindhagensgatan undantas från badförbudet. Därefter genomförs remissförfarande inför beslut. Blir badförbudet hävt kan förvaltningen därefter ansöka hos länsstyrelsen om en inbojning.

Underlag till initiativ kring att förenkla kommunens användning av ordningsvakter

Stockholms stad och Polisregion Stockholm har tecknat en gemensam samverkansöverenskommelse för att stärka arbetet mot brott och otrygghet. Överenskommelsen pekar ut tio prioriterade samverkansområden, vilka ska speglas lokalt utifrån den lokala lägesbilden där så är relevant. Ett av de prioriterade områdena är ordningsvakter.

Ansökan om ordningsvaktsförordnande vid Hornsbergs strand har vid två tillfällen avslagits. I kommunikering om avslag enligt 3 § LOV för Hornsbergs Strand (2020-06-17) står det att *”brottslighet, vare sig på land, på sjön eller i trafiken ingår inte i en ordningsvakts förordnande att hantera, utan åligger polisen, eller parkeringsvakter vid händelse av felparkerade fordon, att hantera”*. I kommunikeringen framkommer det också att *”polismyndigheten har gjort egna registerslagningar och granskat tillgänglig statistik för det ansökta området ett år tillbaka i tiden”*.

I den övergripande samverkansöverenskommelsen med polisen framkommer att *”exempel på verktyg i det trygghetsskapande arbetet där det finns en upparbetad samverkan som fortsatt behöver utvecklas är arbetet med ordningsvakter och kameraövervakning”*.

Förvaltningen håller med om att samverkan behöver fortsatt utvecklas. Det handlar om både om själva ansökningsförfarandet som kan förtydligas och en samsyn och tydliggörande kring begreppet otrygghet.

I avslagsmotiveringen beskrivs att *”brottslighet inte ingår i en ordningsvaks förordnande att hantera, samtidigt som det beskrivs att polismyndigheten har gjort egna registerslagningar och granskat tillgänglig statistik för det ansökta området”*. Förvaltningen anser att det känns motsägelsefullt. Än mer inkonsekvent blir det när det i budget för 2020 skrivs att *”på platser där statens polisåtaganden inte räcker till ska vi genom fler kommunala ordningsvakter med utökade befogenheter, fler trygghetskameror och satsningar på en bättre stadsmiljö öka tryggheten för de människor som bor och vistas där”*.

I samverkansöverenskommelsen står det om ordningsvakter att *”Polisregion Stockholm och Stockholms stad fortsätter och utvecklar samordningen med ordningsvakter, med särskilt fokus på platser med ökat behov av trygghet i den offentliga miljön”*.

Förvaltningen anser att syftet med ordningsvakter kan tydliggöras – är det för att täcka upp i områden där stadens polisåtaganden inte räcker till eller för platser med ett ökat behov av trygghet? Området Hornsbergsstrand har av näringsidkare, boende och fastighetsägare beskrivits som otryggt. Särskilt sommartid när det är ett stort antal människor med olika intressen som vistas i område så kan det lätt medföra slitningar och ordningsstörningar. I avslaget beskrivs det att *”de störningar som beskrivits i den inkomna ansökan kan inte på egen hand utgöra grund för bedömningen av om det föreligger ett särskilt behov av ordningsvakter vid Hornsbergs Strand”*. Vidare gör polismyndigheten den sammantagna bedömningen *”att det i nuläget inte finns tillräckligt underlag som visar att det finns ett särskilt behov av förordnande ordningsvakter enligt 3 § LOV vid Hornsbergs Strand”*.

Så som utrednings- och beslutsförfarandet ser ut i dag genereras inget underlag om det inte redan finns ett ordningsvaksförordnande för platsen som kan ge ett underlag.

Förvaltningen välkomnar den utredning som regeringen tillsatt som ska se över regelverket avseende ordningsvakter. Utredningen väntas vara klar senast maj 2021 och ska bland annat se över för vilka ändamål och på vilka platser ordningsvakter ska tjänstgöra, vilka befogenheter och arbetsuppgifter en ordningsvakt ska ha och

vilka krav på utbildning och lämplighet som ska ställas på en ordningsvakt.

Underlag till initiativ kring lokalt förbud för vattenskotrar i Ulvsundasjön, Karlbergskanalen och Klara sjö

Frågan om lokalt förbud för vattenskotrar har varit aktuell i flera omgångar genom åren. 2017 besvarade förvaltningen på delegation (anmälningsärende) en remiss från länsstyrelsen gällande förbud mot vattenskotrar längs stranden från Elersvägen till Lindhagensgatan dnr 1.5.3.–446-2017. Förvaltningen välkomnade förslaget, som dock 2018 avslogs av Länsstyrelsen med anledning av bland annat att grundproblemet är brister i sjötrafikförordningens regler om gott sjömanskap samt att det råder badförbud på sträckan.

År 2019 fick förvaltningen utifrån ett medborgarförslag i uppdrag att utreda om det är möjligt att häva badförbudet och utöka inbojning vid Piren (sträckan Elersvägen – Lindhagensgatan) samt om det är möjligt att införa körförbud för vattenskotrar i Ulvsundasjön eller delar av sjön.

Avseende frågan om körförbud för vattenskotrar i Ulvsundasjön har kommunen inte möjlighet att införa restriktioner. Förvaltningen har på kontorsnivå varit i kontakt med Länsstyrelsen och förstått att det inte är enkelt att identifiera regelverket. Enligt uppgift från Länsstyrelsen går vattenskotrar och andra maskindrivna farkoster under samma reglemente och ett förbud mot vattenskotrar skulle påverka övrig sjötrafik.

Förvaltningen har i augusti svarat på remiss från kommunstyrelsen angående utveckling av sjötrafiken. Förvaltningen välkomnade här en utveckling av pendelbåttrafiken, som för Stockholms innerstad och Kungsholmen innebär en ökad tillgänglighet både för arbetspendlingen till alla de arbetsplatser som finns inom stadsdelsområdet samt för Kungsholmens invånares möjlighet att ta sig till sina arbetsplatser i andra delar av Stockholm.

Förvaltningen anser att det inte är rimligt att vattenskotrar och andra maskindrivna farkoster ska behandlas likvärdigt, men kommer på kontorsnivå inte närmare en lösning då önskemål om lokalt förbud inte handlar om alla maskindrivna farkoster utan just vattenskotrar. Målet med förbud är inte att minska tillgängligheten i sjötrafiken utan att förbättra säkerheten.

Som beskrivits i ärendet ovan kommer stadsdelsnämnden att ansöka om upphävande av badförbud, för stranden mellan Elersvägen – Lindhagensgatan, hos kommunfullmäktige. Om badförbudet hävs kan förvaltningen ansöka om en inbojning hos länsstyrelsen vilket medför att säkerheten för badare stärks.

Underlag till krav på förarbevis för framförande av vattenskoter

Sedan skrivelsen inkom till förvaltningen har flera incidenter och olyckor med vattenskoter inträffat. Nämndens ordförande har varit mycket aktiv i frågan om krav på förarbevis för framförande av vattenskoter, inte minst sedan olyckan vid Hornsbergs strand i slutet av juni.

Frågan om underlag till krav på förarbevis för framförande av vattenskoter är inte längre aktuell då regeringen i juli 2020 beslutade att utreda frågan om förarbevis.

Jämställdhetsanalys

Samtliga åtgärder som föreslås bidrar till att öka tryggheten och säkerheten för så väl kvinnor som män.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Skrivelse om trygghet och trivsel i Hornsberg.